

Llegenda de Sant Francesc s'hi moria

Calldetenes

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Calldetenes

Coordenades:

Latitud: 41.92416
Longitud: 2.28443
UTM Est (X): 440668
UTM Nord (Y): 4641603

Classificació

Número de fitxa: 08037 - 78
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia: Tradició oral
Estil / època: Medieval Modern
Segle: XVI-XVII
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Cal assenyalar que el coneixement d'aquesta llegenda s'ha anat perdent amb el temps, essent molt pocs els calldetenencs que poden donar raó d'ella.
Protecció: Inexistent
Accés: Obert
Ús actual: Simbòlic
Titularitat: Pública
Autoria de la fitxa: Raquel Valdenebro Manrique
Data de registre de la fitxa: dc., 06/09/2006 - 02:00

Descripció

La tradició de la llegenda de Sant Francesc s'hi moria està relacionada amb la presència de la propera capella de Sant Francesc s'hi moria o Sant Francesc d'Almunia, situada a uns quatre kilòmetres de Calldetenes. Malgrat que per la seva situació s'escaigui dins del terme municipal de Vic, els veïns de Calldetenes han tingut sempre una especial devoció vers aquesta capella, ja que territorialment, s'escau dins dels límits parroquials de Nostra Senyora de la Mercè de Calldetenes. Els veïns de Calldetenes acostumaven a assistir-hi de forma habitual en forma de passejada o excursió. Actualment la capella ha quedat englobada dins la xarxa urbana de Vic, perdent-se el contacte amb Calldetenes. Diu la llegenda que quan Sant Francesc d'Assís es trobava a Vic, una nit volgué allunyar-se de la ciutat per anar a resar en un lloc solitari. Passà tota la nit resant i mortificant el seu cos, ja prou debilitat per les rigoroses penitències que feia. En fer-se de dia li vingué un desmai tan gran que gairebé es moria. En aquells moments, un pagès sortia d'una casa que hi havia a prop, i en veure el bon frare desmaià, correu a donar-li ajut. El sant li demanà sols una mica d'aigua, que el pagès anà a treure del pou de casa seva. VILAMALA (2002:75) Jacint Verdaguer la recollí versada de la següent manera: "On caigué el Sant ara hi ha una ermita, la de Sant Francesch, Francesch s'hi moria. De tantes que en té n'es la més antiga."

Observacions:

Si bé en la realització de l'inventari s'ha tingut en compte la llegenda relacionada amb la capella, aquesta no ha estat inclosa, ja que si bé s'escau dins dels límits parroquials de Calldetenes, actualment es troba fora dels seus límits municipals.

Història

Cal pensar que la tradició d'aquesta llegenda es remunta a finals de l'Edat Mitjana i principis de l'Edat Moderna. Originàriament la popular ermita de Sant Francesc s'hi moria s'anomenava Sant Francesc s'Almunia, que era el nom del mas almúnia, o Salmonia, de la parròquia de Vic, documentat des del 1140, i situat prop de l'ermita. La tradició popular, sobretot a partir de la llegenda coneguda de relacionada amb la figura de Sant Francesc, es feu especialment famosa al segle XVIII, moment en el qual augmentaren les pelegrinacions a la capella. Fou versificada per Jacint Verdaguer al segle XIX. Tot i que no se sap del cert, sembla que la capella es va construir a iniciativa dels frares franciscans, que el 1225 ja s'havien instal·lat a Vic. Sempre ha estat una capella rural, i fou reconstruïda al segle XVIII. El 1878 amb la creació de la parròquia de Nostra Senyora de la Mercè, Sant francesc va passar a dependre de l'església de Calldetenes. Aquesta construcció perdurà fins a la Guerra Civil (1936-1939), moment en el qual fou destruïda. Posteriorment, els franciscans del convent del remei de Vic esmerçaren esforços per a la seva reconstrucció, la qual ha donat lloc a l'edifici neoromànic que s'aixeca avui dia al lloc de l'antiga capella. PLADEVALL, A (1984: 84)

Bibliografia

AA.DD. (1995) Calldetenes. Imatges en el temps. Primera part (1911-1960). Ajuntament de Calldetenes.
Calldetenes ORDEIG I MATA, R (1998) Llegendes vigatanas. Vic: Estudis històrics. Monografia 1. Vic.
VILAMALA I SALVANS, J (2002) De Sant Martí de Riudeperes a Calldetenes. Passat i present d'un poble viu. Ed. El Mèdol. Calldetenes.
VILAMALA TERRICABRES, J (1998) Jacint Verdaguer. Antologia. Biblioteca didàctica de la Literatura Catalana, 41. Ed. Barcanova. Barcelona.